

Rapport

nr 113 Mars 1999

Föreningen Islandssamlarna
Per Olov Abrahamson – Söderberga Allé 38 – 162 51 Vällingby

Kära samlarvän

Du håller nu i dina händer årets första Rapport, laddad med allehanda nyheter om våra kära isländska frimärken och stämplarna. Men inte bara det!! Här finns även många läsvärda artiklar om fartyg som trafikerat Ísland samt om Flatey, "min egen lilla ö" ute i det stormpiskade Breidafjörður. Kanske har du även registrerat att vi från och med detta nummer har en ny loggo på Rapporten. Det beror på att en ny dator införskaffats som inte innehåller de gamla typsnitten "Palatino" och "Zapf Chancery" utan vi måste övergå till nya, "Times New Roman" och "Brush Script", det senare ganska fräsigt, eller hur?

Det som ligger närmast om hjärtat när denna Rapport går ut i början av mars, är väl att så många av er som möjligt kan komma på vårt landsortsmöte i samband med Mälardalsträffen i Kungsör, 26 – 27 mars. Som du kan se på programmet på sid. 3, blir det två späckade dagar, inte minst då lördagen då varje förening håller sina egna möten med olika aktiviteter. Vi i islandssamlarna kommer, förutom en bra intern auktion att ha lotterier, försäljning av eget material, visning av samlingar samt mycket annat. Men Mälardalsträffen är en stor filatelistisk händelse! Här kommer även att finnas handlare med förhoppningsfullt laddade lådor och album. För den som vill övernatta finns olika alternativ, men hr ber jag dig ta kontakt med Kjell Idling (se programmet) för närmare information. Jag vill verkligen rekommendera er alla, även om ni har en bit att åka, att besöka den här träffen som ser ut att bli något alldeles extra och som normalt brukar besökas av 100-tals samlare. Redan vårt förra landsortsmöte i Örebro var ju bra! Det här blir ännu bättre!! Och i två hela dagar!!! För att fresta dig ytterligare kan jag säga att föreningen lyckats inhandla några riktigt bra samlingar som vi kommer att stycka till Kungsörsträffen. Där finns både stämplarna och märken av alla de slag. Och den som kommer först till kvar'n o.s.v.

För att återkomma till auktioner, det är ju dock ett kärt samtalsämne, så har jag i dagarna pratat med Johnny Pernerfors i Göteborg, som meddelar att vår stora höstauktion i år kommer att avhållas den 9 oktober på Hotel Opalen i Göteborg i samband med Göteborgs frimärkslagers auktion där samma dag. Så här kan du slå två flugor i en smäll! Johnny tar fortfarande emot material, men måste ha det före juni månads utgång. Du som har bra, före-trädesvis stämplat material samt brev kan sända det till Johnny Pernerfors – Draggensgatan 5 – 418 77 Göteborg eller diskutera per tel. 031/54 88 78. sekr.

Från min horisont

Årets första Rapport är här och jag hoppas att ni skall få några trevliga stunder med den! Själv söker jag upplysningar om en båt med namnet "INGOLFUR" som trafikerade Reykja-vík – Akranes – Borgarnes omkring 1910-talet. Säkert finns det någon av våra samlarvänner som vet att berätta något om båten. Tacksam om ni sänder några rader till mig.

Nu ser ni fram mot Åbo och Nordia 99. Förhoppningsvis ordnar Leif en gruppresan dit? Kanske kan vi ha en liten träff och ett föredrag där om något intressant ämne.

Det börjar också ordna upp sig med Nordia 2000. Den avhålls i Sollentunamässans fina lokaler i slutet av februari 2000.

Snart är det dags för årsmöten igen. Hoppas på många deltagare vid dessa viktiga möten! Efter vad jag sett och hört börjar samlandet av isländska frimärken att öka igen och det är väldigt trevligt! Vi kan ju även se det på att medlemsantalet i vår förening ökat med 18 medlemmar detta år. Jag hoppas också att du blir inspirerad av alla fina artiklar i denna Rapport.

Tills vi ses eller hörs. Ha det så bra!!

Stig Österberg

Medlemsituationen

En titt i medlemsregistret, som det såg ut vid årsskiftet 1998 - 99, ger vid handen att 4 st uteslutits på grund av obetalda medlemsavgifter.

På plussidan ser vi att 22 nya medlemmar anslutit sig till föreningen. Således en ökning med inte mindre än 18 medlemmar. Ett glädjande resultat som vi får gå många år tillbaka i tiden för att jämföra med Tillsammans är vi numera, enligt kassören, 275 medlemmar i föreningen, vilket verkligen inte är så dåligt med tanke på ett ganska smalt samlingsområde och att vi är utspridda så gott som över hela jordklotet. Men det gäller för oss att inte känna oss nöjda med årets fina resultat utan gå vidare med nya friska tag för att värva nya medlemmar. Vi i styrelsen gör allt vad vi kan på mässor och utställningar men vi måste ha hjälp av Dig ute i föreningslivet. Visst känner Du väl någon eller några filatelister som samlar våra områden!! På dem bara och värva dem!! 80 kr per år är ju inga pengar och inte många klubbar har ett medlemsblad av Rapportens dignitet. Ett strålande tillfälle är ju Mälardalsträffen i Kungsör. Välkomna dit!!

Årets vinst och förlustkonto på medlemssidan ser alltså ut som nedan:

Nya medlemmar i Stockholm	2	<u>Och på minussidan</u>	
" Göteborg	11	Avlidna	0
" Övriga	<u>9</u>	Utgåna på egen begäran	0
	22	Uteslutna p.g.a. obet. avgift	<u>4</u>
			4
		Totalt	<u>+18</u>

Det skall tilläggas att man i Göteborgsklubben inte gör skillnad på rena Göteborgsmedlemmar och övriga.

MÄLARDALSTRÄFF I KUNGSÖR

Härmed inbjuds Mälardalsklubbarnas medlemmar till vårens träff som också är klubbens 45-års jubileum.

Datum är fredagen den 26 mars 1999.

Plats är Centralskolan i Kungsör, se kartskiss på sista sidan.

Inträde 60 kr, förtäring ingår.

Anmälan sker gärna klubbvis till Kjell Idling, Ladugårdsvägen 11, 736 35 Kungsör. Telefon kvällstid 0227/13545. Eller via e-mail kjell.idling@swipnet.se senast 18 mars, gäller även hyra av handlabord för privat personer samt föreningar.

Program för Fredagskvällen:

- Kl.18.30 Öppnar dörrarna för de besökande, Lottförsäljning, visning av auktionsmaterial, handlare
- Kl.19.30 Välkomsthälsning av vår ordförande Leif Lundin.
- Kl.19.35 Kåseri av sportreportern Bo Hansson, tillika frimärkssamlare.
- Kl.20.00 Cafeterian öppnar.
- Kl.21.00 Auktionen börjar, OBS! auktionsvillkoren på medsänd bilaga
- Kl.22.00 Representantmöte, plats se skissen på sista sidan.
- Kl.23.00 Träffen avslutas

Övrigt: På träffen deltagar även Sveriges Filatelistförbunds specialföreningar som visar upp sina verksamheter. Islandssamlarna, Variantsamlarna, SSPD Hembygdsfilatelisterna, Svenska Motivsamlare och SMPS

Program för Lördagen:

- Kl.10.00 Dörrarna öppnas, Lottförsäljning, specialföreningar där nu även Rysslandssamlarna anslutit sig, har nu sina egna aktiviteter för såväl gamla som nya medlemmar, för information se respektive förenings informationsblad eller kontakta deras kontaktpersoner.
Det kommer även att finnas handlare på plats samt mycket material från klubbarna
- Kl.16.00 Dörrarna stängs förhoppningsvis.

Cafeteria kommer att finnas i lokalen under hela dagen.

Stämpel, se avbildning ovan.

Välkomna önskar Kungsörs Frimärksklubb

Ändringar i nummerstämpelkatalogen

Vi har nu, tack vare Thór Thorsteins, fått sådana uppgifter om nummerstämplarna 215 och 261, att vi måste göra några ändringar i handboken. Jag har därför tagit fram det nya underlaget och föreslår, att du som är den lycklige ägaren till boken, klipper ot nedanstående fakta och tils vidare klistrar in dem i din bok. sekr.

215	M/S Esja <u>Stokkseyri</u>	1925- 1926-	1926-12-02 1930-06-	B.	N. Múl. Árn.
-----	-------------------------------	----------------	------------------------	----	-----------------

Användes ombord på M/S Esja till dess att den nya B 3c-stämpeln REYKJAVÍK SKIP Nr 1 anlände 1926-12-03
Stokkseyri fick stämpeln som ersättning för N 1a - 8,
vilken gick sönder år 1926.
Senast kända plats för stämpeln: år:

261	M/S Dagny <u>Lindarbrekka</u>	1932 Ö. 1946-01-01	1935 1951-	B.	N. Thing.
-----	----------------------------------	-----------------------	---------------	----	-----------

Det som styrker att stämpeln använts på M/S Dagny, är att dottern till kaptenen på båten bekräftat att stämpeln fanns ombord. M/S Dagny togs ur trafik i Valfjörður 1935.
Vid Frímerkjasalans förfrågan 1950, om vilka stämplarna som fanns på de olika bréfhirdingarna, lämnade Lindarbrekka ingen uppgift.
Senast kända plats för stämpeln: år::

Och även i kronstämpelhandboken

Efter att ha läst Jørgen Steen Larsens inlägg i Jul-Rapporten gör jag även ett tillägg till C 1-BAKKI, den nyupptäckta stämpeln som vi inte riktigt vet var den är använd, men som vi har en del synpunkter på.

BAKKI	????	????	????	??
-------	------	------	------	----

Endast 1 stämpelavtryck är hittills funnet. Vi känner dock för tillfället inte till var stämpeln är använd
En teori, accepterad av flera experter på området, håller dock före att stämpeln är använd i Backki i Bakkafjörður.

R.R.R.

Isländsk post utan frimärken

A

B

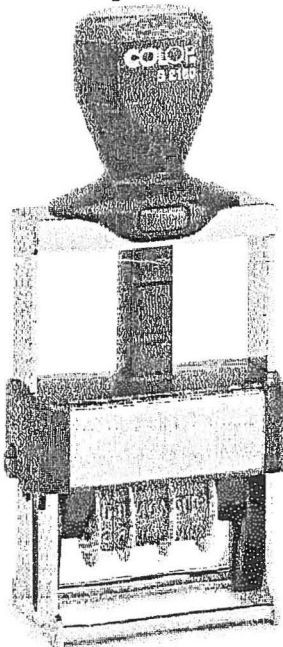
Från och med början av januari 1998 blir ofrankerade inhemska brev som lämnas direkt i postluckan inte frankerade med frimärken av postpersonalen, om inte inlämnaren begär detta. Istället lämnar postkassörskan över ett kvitto från sin dator och stämplar sedan brevet med sin fyrkantiga stämpel av gummi (se fig. A) som bevis på att portot är betalt. Varje postkontor har erhållit sin egen stämpel med namn och säkerhetsnummer för varje kassör. Denna typ av stämpling är tills vidare endast avsedd för inhemsk post. Brev med påklitrade frimärken blir stämplade på vanligt sätt med stämplat av bro eller maskin-stämpeltyp såsom tidigare.

Detta förfaringssätt kommer nu även att tillämpas på brev till utlandet, då Íslandspóstur nu anskaffat speciella stämplat (se fig. B) för användning på all slags post. I den nya stämpeln syns namnet på postkontoret, postens symbol, datum och PP, men inte säkerhets-numret. I fortsättningen blir denna stämpel använd på all slags ofrankerad post både till in och utlandet. och meningen är att den skall börja att användas i början av mars.

Det är osäkert vilken effekt detta nya förfaringssätt för avstämpling av post kommer att få för användning av frimärken, men eftersom de flesta avsändare är likgiltiga om deras post är frankerad med frimärken eller ej, blir med säkerhet stämplade isländska frimärken allt ovanligare i framtiden.

Thór Thorsteins

Colop S2160

Denna alarmerande Rapport om hur det isländska postverket omstruktureras till att inte använda frimärken på brev som lämnas direkt på postkontoren, fick jag i slutet av januari från Thór Thorsteins i Ísland. Förfaringssättet har tydligen varit igång på inhemsk post i ett drygt år och utökas nu till att gälla även utlandsposten. Tråkigt att just Ísland går i bräschen för ett frimärkslöst samhälle, även om man fuskat med Frima-etiketter under ett antal år. Vi får verkligen hoppas att de vackra isländska frimärkena, på sikt, inte helt försvinner, därtill ger väl försäljningen av postfriskt material alltför goda in-komster till stadskassan, men vackert isländskt stämplat material, som alltid är svårt att få tag i, kommer med all säkerhet att bli ännu svårare att finna. Snart återstår väl bara de orderstämplade lyxexemplaren för stämpelsamlarna, men vi får väl förlita oss på alla de brev som läggs på lådorna ute i samhällena. Jag kan också tänka mig att klipp med de stämplat av typ A som endast varit i bruk i ca. 1 år kan bli ett nytt samlingsområde, (se bara på våra svenska terminalstämplat) så det finns inget ont som inte för något gott med sig. Jag måste i det sammanhanget be våra isländska medlemmar att sända in sådana klipp med stämplat, så att jag kan registrera dem i vårt stämpelarkiv. Hur många postkontor finns det kvar i Ísland egentligen? Jag kan tänka mig att rationaliseringsivern inte varit mindre däruppe än här hemma. Kan någon upplysa om hur många, och vilka postkontor som fortfarande är öppna??

Till slut en fråga till Thór! Är säkerhetsnumret i den nuvarande stämpeln ställbart, liksom datumet, eller har varje kassörska var sin stämpel??

Sekr.

Facit i all ära, men samlar man Ísland så är DAKA-katalogerna i en klass för sig!

Inget emotsäger mig detta när jag bläddrat igenom firma Paaskesen/Bankes senaste skapelse, 1999 års DAKA. Det enda som man skulle kunna anmärka på är kanske avsaknaden av färgbilder, men de kommer nog.

Den här katalogen är tillrättalagd för dig som samlar Ísland katalog, stämplat eller ostämplat. För den som samlar klassiskt eller för stämpelsamlaren finns den i juni-Rapporten anmälda "DAKA Handbåg över klassiskt Ísland, Grönland och Färöarna", en liten pärla i fickformat så att den alltid finns tillhands.

För att inte glömma bort någon av den senast utkomna katalogens fördelar låter jag som vanligt pressrelesen tala för sig själv enligt nedan:

DAKA GF 20 - Island 1999

144 sider. Pris DKK 160,-

Sidste år udkom første udgave af DAKA forlagets nye Islands-katalog, GF 20. Salget er gået så godt, at forlaget foreløbig har besluttet sig til at udgive dette katalog hvert år.

I år er kataloget udvidet med Greidslu og Orlof mærkerne og de allerede bestående afsnit er ført up-to-date med nye informationer. Specielt hæfter man sig ved afsnittet om varianter, hvor hovedparten af illustrationerne er udskiftet med nye og meget klare billeder af alle varianter. Der er også kommet en del nye og til dels meget markante varianter til. Alene dette afsnit er rigeligt hele katalogets pris værd. Her må alle samlere af Island kunne få mange fornøjelige timer til at gå i jagten på en overset sjældenhed.

Island har i de senere år været et meget levende samleområde med stor efterspørgsel udenfor Island selv. Det kan ses på en række priser, der er gået kraftigt i vejret. Det gælder både for de helt gamle frimærker og for de helt nye, hvor efterspørgslen åbenbart er størst.

Det må hilses med glæde, at et grundkatalog over Island kan udgives hvert år. Det tyder på et sundt samleområde i god udvikling. Når kataloget tilmed præsenterer sig nydeligt og særdeles overskueligt, kan man kun ønske forlaget tillykke og håbe på et lige så godt salg i år som forrige år.

For den lidt mere fremskredne samler udgav DAKA forlaget i marts måned i år en DAKA Håndbog over klassisk Island, Grönland og Færøerne. Det er et stærkt specialiseret katalog med et væld af posthistoriske oplysninger og priser på alle klassiske stempler.

DAKA Kataloger - lommeformat

☐ DAKA Klassisk Danmark 1997	160,-
☐ DAKA Dansk Vestindien 1997	95,-
☐ DAKA Dansk Bypost 1996	160,-
☐ DAKA Klassisk Island, Grönland og Færøerne 1998	180,-

GF Kataloger - A5 format

☐ GF 1 Grönland, Pakke-Porto 1988	96,-
☐ GF 4 Grönland, Thule 1985	58,-
☐ GF 5 Grönland 1999	195,-
☐ GF 6 Grönlandske stempler efter 1938, 1997	140,-
☐ GF 7 Grönland Cinderella 1999	160,-
☐ GF 10 Færøerne 1998	195,-
☐ GF 11 Færøerne 1999, Varianter 1975-83	140,-
☐ GF 14 Færøiske fragtmærker 1988	84,-
☐ GF 20 Island 1999	160,-
☐ I Gildi '02-'03, bog	245,-

Send mig venligst de afkrydsede bøger:

Navn: _____
 Adresse: _____
 Postnr./By: _____

Betaling: Check eller Giro 231-1143

Porto kr. 10,- pr. katalog

ERIK PAASKESEN PHILATELISTS

Brusselse Steenweg 78, 3080 Tervuren, Belgien
 Tlf 0032 2 767 6497 • Fax 0032 2 767 0683

e-mail: carpe.diem@kynet.be

Vem vet något om "Budaklettur"?Isländsk Haveripost 1944

Följande beskrivning av isländsk haveripost är hämtat från Major Adrian Hopkins bok "A History of Wreck Covers":

1944 Budaklettur

A letter addressed Sgt. Allan Pinner, Intelligence Corps, Faroe Islands, has a brown paper repair on back which is tied with two date stamps "REYKJAVIK 2/1 45" but the adhesives with their own stamp on the address side have washed away completely, leaving only a small arc of the date stamp. There is however, also on the address side, the two line handstamp "Postur/ ur / n/s Badaklettur". The Iceland Post and Telegraphs Administration report that this was the mail transported from Höfn Hornafirði with M/S. Budaklettur, which sank off the Reykjanes peninsular on 23rd december 1944. So the salvaged mail was taken back to Reykjavik for handling, which accounts for the later date stamp tying the brown paper repair.

Så långt Major Hopkins.

Det att brev från detta haveri blev speciellt stämplade för att förklara brevens tillstånd (de har säkert varit vattenskadade) är något jag inte visste om tidigare.

När man har anledningen, såväl som årstiden (över jul och Nyår) i åtanke så kan man väl anta att det rör sig om en primitiv stämpel, möjligen sammansatt av lösa typer. Det har knappast varit tid till att tillverka någon vanlig stämpel.

Är det någon av Rapports läsare som känner till denna stämpel eller eventuellt andra stämplat/markeringar på isländsk haveripost?? Alla upplysningar mottages gärna!!

Ólafur Eliasson

Och vem vill byta till sig nummerstämplar??

Jörgen Steen Larsen, storsamlare av nummerstämplar saknar uppenbarligen några stycken i sin samling. Han har därför bett mig ta in en liten önskelista enligt nedan:

Numerals, want-list

35, 53 used 1907 –12, 96, 118 used 1923 – 28, 125 used 1916 -, 159 used 1903 – 17, 166 used 1903 – 30, 168 used 1930 – 36, 175 used 1904 – 05, 178 used 1912 – 16, 189 used 1907 – 24, 200 used 1915 – 17, 210 used 1921 – 22, 223, 242 used 1946, 243 used 1930 – 37, 248 used 1931, 249 used 1932 – 32, 261 used 1946, 263 used 1932, 272 used 1934 – 35, 280 used 1936 – 49, 285 used 1952, 294 used 1945, 295 used 1944 – 45, 298.

In exchange I can offer

N1 a – 39, N2 – 216, 231, 249, 246, 263 all in fine quality, and a lot of the more usual numerals.

Please contact Jörgen Steen Larsen, Caroline Amalievej 112 B, DK – Lyngby, Danmark.

S/S LYRA

För en del år sedan, närmare bestämt 1994, skrev jag i Jul-rapporten om en imaginär resa till Island på det glada 30-talet. Idén till denna resa fick jag från Kaj Librand som sänt mig underlag i form av tåg och båttidtabeller från 1932. Den färden gick med "S/S Lyra" åt det ena hållet och med systerfartyget "S/S Nova" åt det andra. Några andra uppgifter om de båda fartygen än tidtabellerna hade jag inte, då. Men nu, sedan jag läst vår engelska systerförening, Faroe Islands Study Circle:s senaste två motsvarigheter till vår egen Rapport, "238", vet jag betydligt mer. Det är vår vän och medlem från fotbollens Liverpool, Dennis Cook, som skrivit två mycket informativa artiklar om de båda fartygen. Dennis forskar om, och är mycket insatt i förhållandena angående de fartyg som trafikerade Island och Färöarna, speciellt under den första hälften av 1900-talet och jag har i en tidigare Rapport (nr 103, sept. 96) knyckt en av hans artiklar, den som handlade om M/S Norröna. Som var det fartyg som Islandssamlarna åkte med på hemresan från Island 1991. Det kan också nämnas att Dennis fortlöpande skriver i 238:an om de fartyg som trafikerat de isländska och färiska farvattnen. Jag är nu inte sämre än att jag kan knycka en till av Dennis artiklar (vi har ett ömsesidigt avtal att få göra så) och tar nu in hans senaste skapelse, den om "Lyra" i Rapporten. Tycker ni läsare att den är intressant kan ni väl meddela mig detta, så får jag översätta fler av Dennis alster till kommande Rapporter.

Skr.

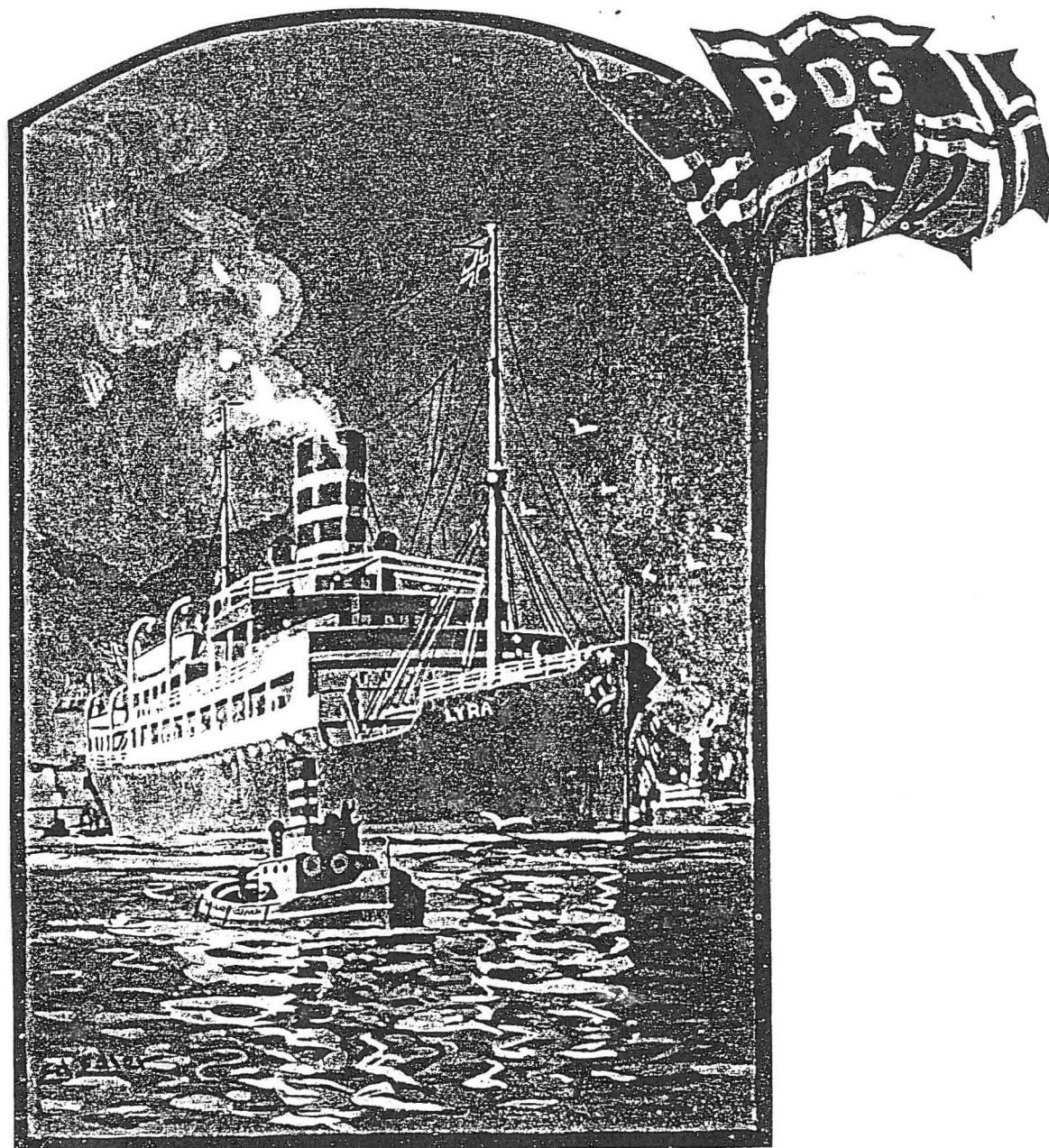
Under de första åren av detta århundrade var det norska Det Bergenske Dampskibs Selskab (BDS) ungefär lika stort som det danska DFDS i Köpenhamn. Det norska bolaget trafikerade även Sydamerikas ost och västkust. Alla BDS fartyg hade tillstånd att föra post för det norska postverket och som sådana även föra dess flagga.

Förvärvet av ett litet rederi som seglat på Island och Färöarna 1908 gjorde att BDS över-tog dess Nordatlantlinjer med att antal olika fartyg. På 1920-talet köpte BDS två fartyg för att höja standarden på dessa linjer, vad beträffar stölek och fart. Ett av dem, "Nova" var ett nytt fartyg, medan det andra, "Lyra" var äldre och begagnat. Detta fartyg omdöptes till Lyra (en konstellation på den nordiska stjärnhimlen) Det första av de två som började segla på rutten var Lyra. Hon var byggd 1912 i den polsk – tyska hamnen Stettin vid floden Oder i Pommern av Wulcan Werke A.G. som "Prinz Etel Friedrich" för det Stettinbaserade "Neue Dampfer Aktie". År 1914 blev hon uppbringad i en rysk hamn (idag i Litauen) och lades upp till slutet av kriget. Hon döptes om flera gånger t. ex. "Ural" och "Fert". I slutet av kriget finner vi henne i Petrograd, senare Leningrad och numera St. Petersburg. Som av en slump såldes hon tillbaka till det Stettinbaserade rederiet Stettiner Dampfer A.G. och de följande åren seglade hon runt i Öster och Nordsjön. År 1925 sökte BDS efter ett fartyg, att tillsammans med sitt nya fartyg trafikera Island och Färöarna. Lyra hade ett dödviktstonnage av 1612 ton och en "triple expansion" ångmaskin som gav henne en fart av 11,5 knop. Hon kunde ta 85 passa-gerare i två klasser och dessutom ta 1 000 ton fraktgods i tre lastrum.

Lyra och Nova började trafikera ett antal isländska hamnar i en treveckorsintervall med uppehåll i Thorshavn på utresan. Om anledning fanns, gjordes uppehåll där även på återresan. Lyra seglade på fyra olika norska hamnar nämligen; Bergen, Stavanger, Kristiansand och Oslo. Hon seglade på denna rutt i 14 år.

År 1933 blev hon totalrenoverad i Laksevåg, då hon även förseddes med dieselmotorer. Farten behölls vid 11,5 knop, men den stora fördelen med att hon blivit ett motorfartyg (M/S) var att hennes motorer kunde startas omedelbart, medan ett ångfartyg (S/S) alltid måste ha ångpannorna igång och inte låta trycket sjunka. Detta var en viktig faktor för ett fartyg som ofta lade till i olika hamnar.

Vid invasionen av Norge 1940, förde Lyras besättning henne till Scotland. Hon tillhörde där armadan av norska fartyg, under befäl av krigsorganisationen "Notraship", uppsatt av den norska exilregeringen i London. Lyra opererade under hela kriget i konvojer och

liksom Nova gjorde hon resor till de isländska och färiska farvattnen som hennes besättning var väl för-trogen med. År 1945 var hon det första av BDS fartyg som återinsattes i trafik mellan Newcastle och Bergen med landsflyktiga norrman och när trafiken på Island återupptogs insattes hon på sin gamla rutt. Senare, från 1947, trafikerade hon den inhemska "Hurtigrutten" mellan Bergen och Kirkenäs. Hon återfick rättigheterna som postförande fartyg med egna postutensilier.

1954 och nu och nu nästan 40 år gammalt, såldes hon till en norsk redare, Sivert Bakke från Bergen och döptes om till "Nora", men innan året var slut såldes hon igen, nu till en libanes, Adel Abdul Wahib från Beirut, vilken återtog hemmes gamla namn, Lyra. Hon blev nu transportfartyg för pilgrimmer mellan Port Said och Jeddah. Det brutala slutet av hennes historia sker den 9 juli 1958 då hon grundstöter på klipporna vid Tor i Röda Havet, där hon övergas som totalhavererad.

Nedanstående artikel av Þór Þórsteins, ursprungligen publicerad i Safnið, har förmedlats till oss av Ólafur Eliasson för publicering med Þórs medgivande.

Nummerstämpel 215 använd ombord på e/s Esja.

Bild
Frim. 20 aur

Det är känt att statsrederiets fartyg e/s Esja seglade i kustfart på Island under åren 1924-1938 och fraktade passagerare, gods och post.

Tidigt år 1925 öppnades ett postkontor ombord och en posttjänsteman tog emot och lämnade ut post i de hamnar fartyget anlöpte.

Postkontoret betjänade även fartygets passagerare med t.ex. försäljning av frimärken, mottagande av brev, rek-brev och värdeförsändelser etc. Dessutom såldes frimärken från fartyget på de ställen fartyget anlöpte där det icke fanns något postkontor eller poststation på platsen och om omständigheterna tillät.

När fartyget anlöpte hamn så sattes vanligtvis en brevlåda upp vid fartygets landgång. Där kunde innevånarna lägga sina brev fram till fartygets avgång och därmed tjäna tid på postbefordringen.

Breven var ej avstämplade innan de lades i brevlådan eftersom de inte gick via något postkontor. Detta gällde även brev och andra försändelser som togs emot från fartygets passagerare under resan.

Post som togs emot från postkontor och poststationer var som regel avstämplade på respektive postkontor.

När beslut togs om upprättande av postkontor på fartyget fanns det ingen skeppsstämpel varför beslut togs att använda nummerstämpel 215, som vid detta tillfälle fanns i Postverkets lager.

Posttjänstemannen ombord på e/s Esja använde denna stämpel fram tills korrekt stämpel ankom. Denna blev inköpt från "Kjöbenhavns Stempelfabrik" och levererades enligt en faktura av 12 mars 1926. Dessutom fick han en gummistämpel för stämpling av reketiketter samt ett sigill med fartygets namn. Nummerstämpeln användes fram tills den nya stämpeln ankom varefter den sändes tillbaka den 10 september 1926.

Noteras kan att den nya stämpeln var felstavad när den ankom till Postverket, det stod "SKIB" i stället för "SKIP", dvs dansk stavning i stället för isländsk. Sannolikt korrigerades felstavningen innan stämpeln togs i bruk för något stämpelavtryck med den felaktiga stavningen är ej känd.

Nummerstämpel 215 har tills nu felaktigt antagits varit använd i Seydisfjörður. Den är tämligen vanlig på frimärken men det har varit förhållandevis stor postvolym befordrad med fartyget och andra möjligheter till snabb postbefordran varit små.

1938 blev postkontoret ombord stängt och fartyget såldes till Chile. Senast kända avstämpling är 16.09.1938.

Þór Þórsteins

Nummerstämpel 215,
använd ombord på Esja.
stället för "P".

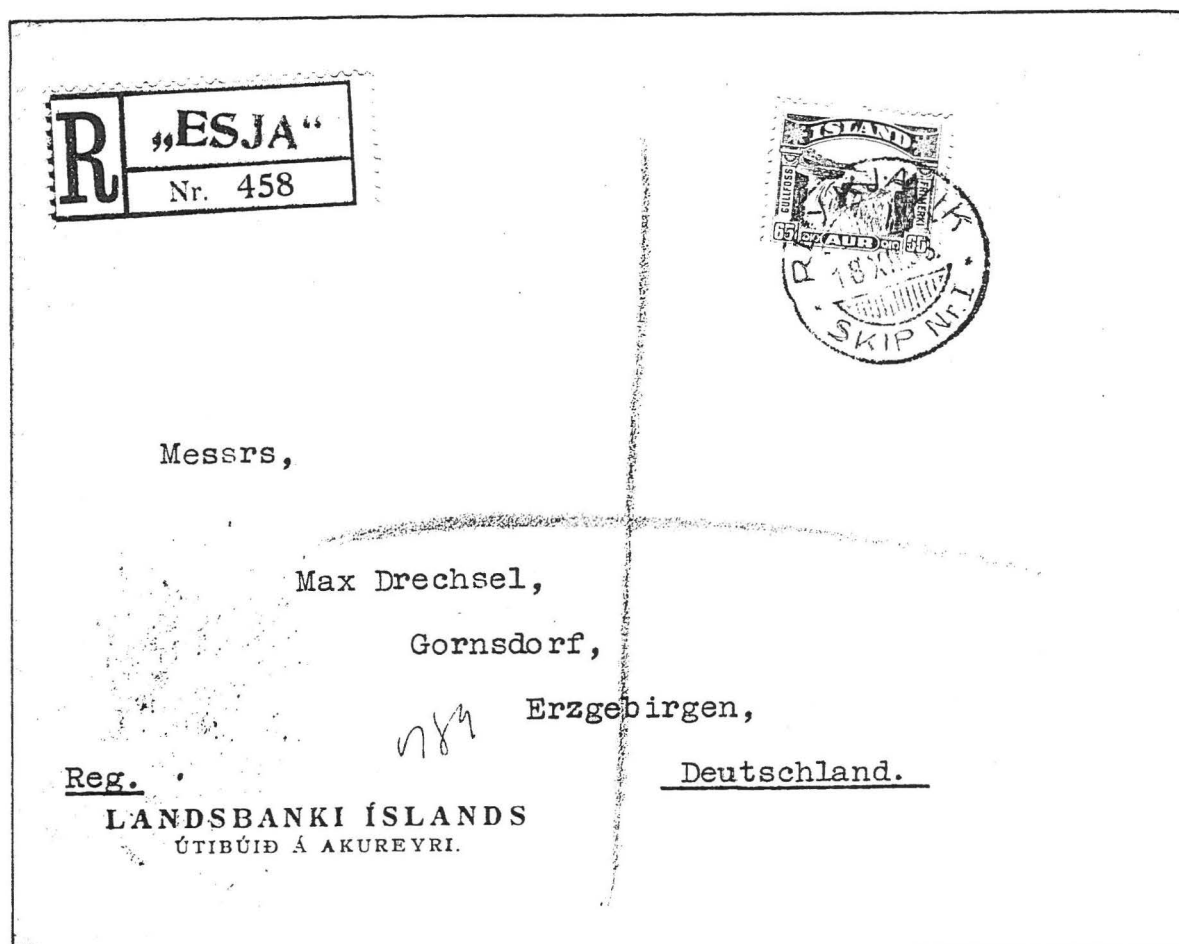

Skeppsstämpeln som den såg ut när
den levererades "B" i

Ólafurs egna privata upplysningar.

Jag känner till brev som stämplat med "215" som endast kan ha varit avlevererade för postbefordring i Sauðárkrókur. Brev från Stokkseyri har också rapporterats.

Ólafur Eliasson

Rekbrev avsänt från Akureyri till Tyskland avstämplat med brostämpeln "Skip Nr 1".
Reketiketten är stämplat med ovan nämnda gummistämpel med fartygets namn.

Flatey

På min lilla förfrågan i septembernumret förra året, om Flatey, har jag fått in massvis med svar, vilket är roligt i för sig men gör att jag får problem med att ta med alla svar i Rapporten

En artikel är redan publicerad, den från Jón Adalsteinn Jonsson och en annan, som jag har svårt att refusera, då jag tycker att den beskriver Flatey på ett så underbart sätt, kommer här nedan.

Den är insänd av Brian Flack i England och emanerar från det engelskspråkiga isländska magasinet "Iceland Review" och är skriven av den isländska journalisten Anna Maria Sigurdardottir från Reykjavík och hennes fina och stämningsfulla beskrivning av den lilla ön vill jag inte undanhålla er kära läsare, samtidigt som den får avsluta skrivierna om Flatey, som minsann inte var den "lilla obetydliga kobbe" som jag i min okunskap föreställde mig, utan ett levande samhälle i närmare 1 000 år. Att den på senare år deklinerat och avbefolkats har väl sin förklaring i den moderna människans behov av bättre service och tillgång till allehanda bekvämligheter.

Jag vill också passa på att tacka alla er andra, som sänt mig information om Flatey och som jag på grund av platsbrist inte kunnat ta med i Rapporten, den måste ju handla om annat än Flatey också. Till er vill jag säga att jag inte kastat era bidrag utan de finns i föreningens arkiv och att de, kanske någon gång i framtiden kan komma med i någon Rapport. Sekr.

TIDEN STÅR STILLA***på den historiska ön Flatey, en gång ett blomstrande samhälle
i dag ett rofyllt himmelrike, lugn och myllrande fågelliv.***

Tre saker i Island sägs vara oräkneliga: sjöarna i Arnarvatnsheidi i väster, kullarna i Vatnsdalur i norr och öarna i Breidafjörður, den vida fjorden som avskiljer Västlandet från de västra fjordarna.

När jag står på däck till bilfärjan "Baldur", badande i ljuset från eftermiddagssolen, går mina tankar till en av dem, "Flatey", en i gruppen av öar, känd under namnet "Vestureyjar".

Runt omkring mig är havet fyllt av öar och skär, myllrande av fåglar liksom luften ovanför. Jag har, ända sedan färjan lämnade "Brjanslaekur" på norra sidan av fjorden, letat efter att få se en skymt av min destinationsort.

Så småningom dyker den upp i diset. Det röda taket på kyrkan, på höjden i centrum av ön syns först. När vi kommer närmare blir kyrkan större, tornande upp sig över de små husen, hopklämda runt omkring den. Dessa är målade i varierande färger som; svart, rött blått, grönt, brunt och gult med taken i olika färger, allt i en bjärt färgkontrast till det gröna gräset, de blå-svarta klipporna och det blå havet.

I äldre tider var Flatey kyrkoorten för alla människor på öarna i denna del av Breidafjörður, och även om kyrkan är en av dessa vanliga isländska landsortskyrkor, ser den ändå stor ut därför att ön är så liten, endast 2 km. lång och ½ km. på det bredaste stället. Åsen, på vilken kyrkan står, är inte heller den särskilt hög.

Denna anmärkningsvärda ö har fått sitt namn av det faktum att den är så platt, vilket förmodligen avgjorde att den ursprungliga befolkningen valde den som boplats. Detta skedde under kolonisationsåren, alltså före år 1 000, och sedan dess har Flatey varit ständigt bebodd, försörjande sin befolkning med gott om gräs för fåren, fåglar och ägg i otal från skären samt fisk, säl och val från det omgivande havet.

När färjan lägger till vid piren, där några fiskare tar hand om sin fångst, tar jag mitt pick och pack och går i land tillsammans med några få andra som, liksom jag själv, avser att övernatta på ön. Några säger att de kommit för att titta på det rika fågellivet, som öarna i Breidafjörður är så berömda för.

Området runt piren bär vittnesmål om tidigare aktiviteter. Ett nedlagt fryshus i korrigerad plåt som uppenbarligen har sett bättre dagar dominerar bilden. På ena sidan ses ett upplag av

diverse skrot, rostigt järn och annat jag inte kan identifiera, tunnor, båtar och delar av gamla nät. På andra sidan leder vägen upp mot byn. Jag tar min packning och börjar gå.

När jag nått åsen kan jag se kyrkan och samhället på andra sidan av ön. Otroligt nog närmar sig en gammal bil och stannar till bredvid mig. En ung kvinna vevar ner fönsterrutan, önskar mig välkommen och frågar om jag bokat sovsäcksplats för natten. Jag bekräftar detta och hon tar mitt bagage till byn där hon driver en restaurang och hyr ut sovplatser i ett av husen under sommaren.

Tacksam för att ha blivit av med min packning går jag vidare i riktning mot byn, och passerar det fåtal hus som står efter vägen. Utanför ett av dem leker två barn och deras röster blandar sig med fågelskriken. Bakom ett stängsel betar några får. Lammen leker runt sina mödrar och en hund ligger utanför ett av husen. Jag noterar att det inte finns ett träd eller en buske så långt ögat kan se.

Det är svårt att tänka sig det vibrerande liv som för inte så länge sedan var Flateys. Som huvudort för de omkringliggande öarna var Flatey centrum för handel och service även för folket från områdena norr och väster om Breidafjörður. Under åren har invånarantalet varierat, nående sin topp om cirka 200 under första delen av 1900-talet. I dag är endast tre av husen bebodda. Resten används som sommarbostäder, många av dem ägda av tidigare fast bosatta eller deras efterlevande.

Jag passerar kyrkan och uppmärksammar den lilla staketomgärdade kyrkogården som inte omger kyrkan utan ligger en bit vid sidan av denna. Detta är troligen platsen för den tidigare kyrkan. Den nuvarande färdigställdes 1926. Jag letar efter en grind bevakad av betande får och med en arktisk tärna skrikande över mig. Jag letar efter en stig, utan framgång, för någon sådan finns inte, så jag får finna min egen väg genom gräset fram till porten.

Invändigt upptar en altartavla, avbildande två fiskare, en av väggarna. Eftersom Jesus är iförd en islandströja, förmodar jag att den inte är så gammal och att den inte är ett verk av Baltasar Sampar, spanjor av födsel, islänning till levernet.

Gravstenarna på kyrkogården berättar sina sorgsna historier om fäder drunknade till havs och barn för tidigt döda. Livet på Flatey var hårt, speciellt på vintern, då det vanligtvis fridfulla blå vattnet piskades till skum av stormarna som svepte in över öarna.

På min karta kan jag se, att det lilla gula huset bredvid kyrkan är bybiblioteket, äldst i Island och naturligtvis det minsta. En källa till stor stolthet. Denna byggnad innehar ett tryckt faksimil av en av Islands mest ovärdeliga böcker "Flateyjarbók", i århundraden förvarad på ön med vilkens namn den är förknippad, men numera bevarad i Islands Nationalbibliotek i Reykjavík. Min karta visar också att en liten bit från kyrkan finns ruinerna av ett 1200-talskloster. Det enda synliga som återstår är en stor sten, känd som "klosterstenen".

Jag vandrar tillbaka över fältet, nu ganska trött och lite skrämmd av tärnorna som skrånar ovanför mitt huvud. I själva byn syns få människor, men tvätt hänger på tork på flera ställen. Jag finner restaurangen och visas en trappa upp med min sovsäck. Jag får ett litet sovrum alldeles för mig själv. Det har blivit sent men jag är ännu inte klar att gå till sängs då jag inte vill missa chansen att få uppleva den ljusa sommarnatten på en liten ö mitt i Breidafjörður.

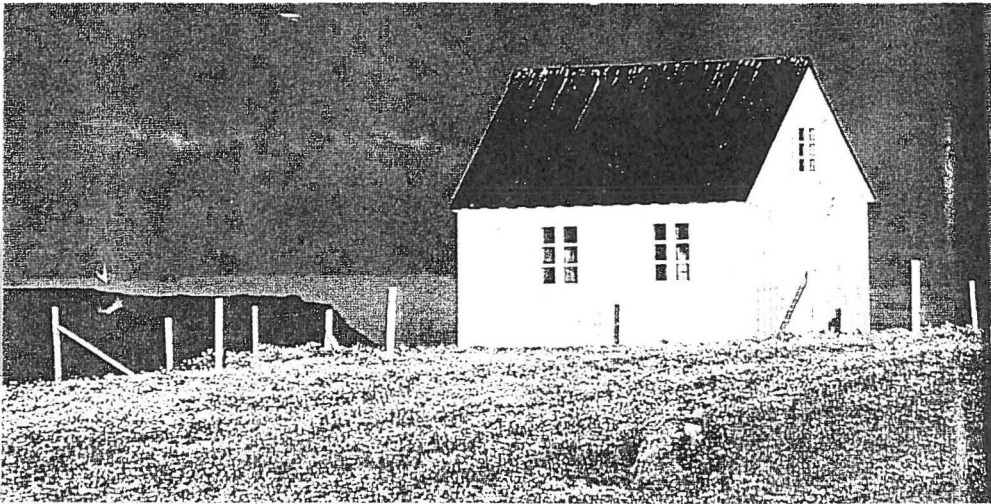
Jag tar en promenad runt i byn och upplever dess vänliga gamla timmerhus, några mer än 100 år gamla. Sakta gående i nattens stillhet fylls mina öron av fågelsång. Jag tänker mig tillbaka i tiden, hur livet kan ha gestaltat sig här då. Så småningom är jag tillbaka i nuet och finner mig själv utanför en telefonautomat av modernaste slag. Automatiskt tänker jag på om det inte är någon som jag skall ringa upp men inser att det är mitt i natten och fortsätter min promenad.

På stranden längre fram passerar jag ett fågelskådargömsle och går skyndsamt förbi för att inte störa i onödan. Jag går upp till öns högsta punkt där horisonten breder ut sig i sin nattliga stillhet. Västerut är det öppet vatten, medan det i övriga vädersträck reser sig en ring av blå berg, till hälften gömda i dis och avstånd.

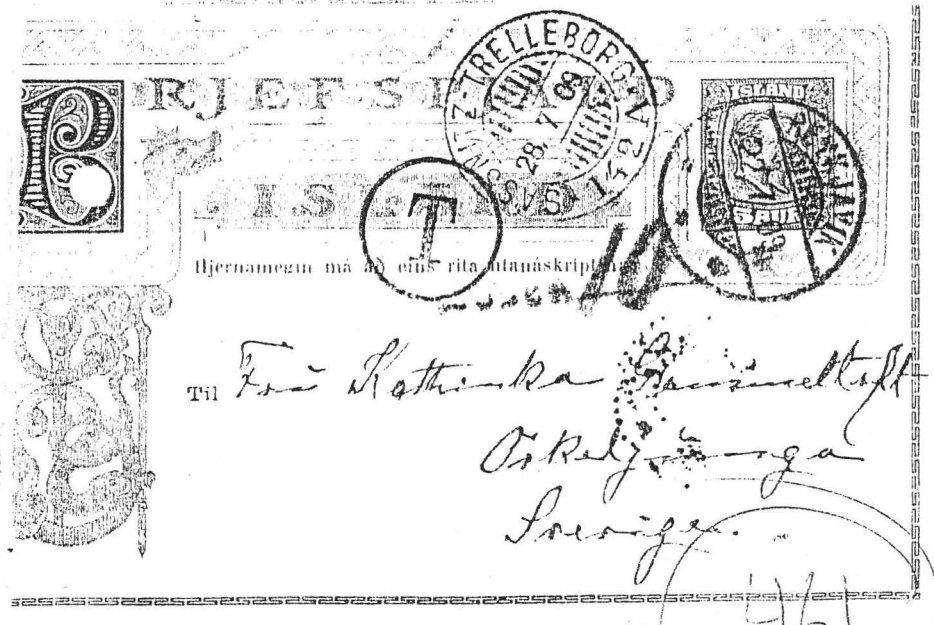
I morgon måste jag fortsätta min resa, men en dag skall jag återvända till denna plats där stillhet och tidlöshet regerar som en lisa för själen.

14.

Huvudgatan på Flatey.

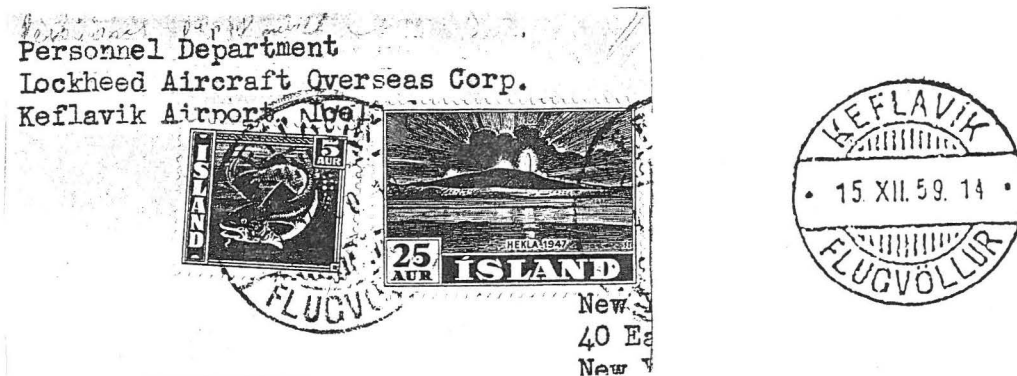
Íslands första bibliotek.

Nytt Brevspjald

Från Leif Fuglsig har jag fått en bild av ett nytt brevspjald som gått den ovanliga vägen via Sassnits - Trelleborg till Sverige. Detta är sänt 10 år senare än det som nämndes i juni-Rapporten och är dessutom lösenbelagt både med stämplat och krita.

Hur var det nu på den här tiden? Gick alla brev från Ísland till kontinenten via England och Leith eller fanns det kanske en fast postförbindelse mellan Ísland och Hamburg?? Kanske kan någon av er, som håller ordning på fartygen som trafikerade Ísland på den tiden ge svar? s e k r .

BROSTEMPLER (Del 2)B1d.

Dag og ár med arabiske tall, måned med romertall. Klokkeslett (time) med arabiske tall.
Loddrette stolper av ulikt antall i feltet mellom bro og ring.

Timeangivelsen til slutt i midtfeltet er det eneste som skiller B1d fra B1c.

KEFLAVÍK og KEFLAVÍK FLUGVÖLLUR er de eneste utenfor RVK som har brukt B1d. Til gjengjeld har hovedstaden hatt 9 ulike B1d-stempler. Det finnes mulighet for å skille disse 9 fra hverandre, men dette faller utenfor rammen av denne artikkelserien, og får eventuelt komme ved en senere anledning.

KEFLAVÍK FLUGVÖLLUR skiller seg ut ved at det, som et av de få islandske brostemplene, har deler av stedsnavnet i nedre felt (FLUGVÖLLUR). Dette er også det eneste sjeldne B1d- stempelet.

B1e.

Dato og årstall med arabiske tall, måned med romertall. Årstallet skrevet med alle fire sifre.
Stjerner, ornamenter eller skrift i nedre felt. Loddrette stolper av ulikt antall og utseende i feltet mellom bro og ring.

Selv om denne typen bare teller 4 stempler, fines det her et av Islands mest spennende og mystiske brostempler: HOFFELL.

HOFFELL B1e skiller seg ut fra alle andre islandske stempler på flere måter: Stjernene i nedre felt er kjempestore, og ser mest ut som utflytende blekkflekker. Avstanden mellom øvre og nedre bro er svært liten, og både tall og bokstaver i stempelet er noe for seg selv.

HOFFELL B1e er svært sjeldent, og det har vært spekulert på om det egentlig bare var et privat stempel, laget uten postens vitende og vilje.

Nye opplysninger er imidlertid dukket opp: Stempelet er postalt nok, laget i USA en eller annen gang under 2. verdenskrig. De fleste brostemplene ble ellers laget i Tyskland, men av naturlige årsaker ble dette vanskelig i årene 1940-45. Hoffell skal, etter de siste ryktene, ha vært brukt på Postmuséet i Hafnarfjörður (!), mens ellers hørte det til på gården Hoffell, ikke langt fra Höfn, innunder den mektige Vatnajökull.

De andre B1e-stemplene er fra RVK; to av dem med TOLLPÓSTSTOFA i nedre felt. Disse to Tollpoststemplene er ganske like, men kan skiller bl.a. på at det ene har punktum etter årstallet.

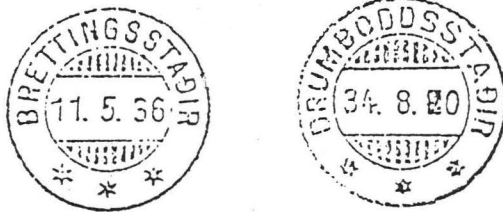
De andre B1e-stemplene er fra RVK; to av dem med TOLLPÓSTSTOFA i nedre felt. Disse to Tollpoststemplene er ganske like, men kan skilles bl.a. på at det ene har punktum etter årstallet.

TYPE B2.

B2- stemplene er, liksom B1, klassiske. Her finner vi de typiske to-ringsstemplene, med to komplette ringer og broen som slutter ved indre ring. Stjerner, punkter, ornamenter og i ett tilfelle, skrift (KEFLAVIK FLUGVÖLLUR) i nedre del av ringen.

Type B2 er den klart største gruppen brostempler på Ísland.

B2a.

Dag, måned og år med arabiske tall. Årstallet med kun de to siste sifferne. Loddrette stolper i feltet mellom bro og ring.

B2a er en tallrik gruppe, opprinnelig ble det laget 108 B2a-stempler. De aller fleste ble levert sommeren 1930 og tatt i bruk 1.7. samme år. Her finner vi stempler som har vært i bruk i en lang årrekke, og andre som knapt nok har vært i bruk i det hele tatt.

Noen av stemplene har helt sikkert vært nektet brukt av brevhusstyrerne fordi BH ikke lå på gården som bar stempelets navn. Andre stempler har ikke vært i bruk fordi BH var stengt før stempelet ble levert.

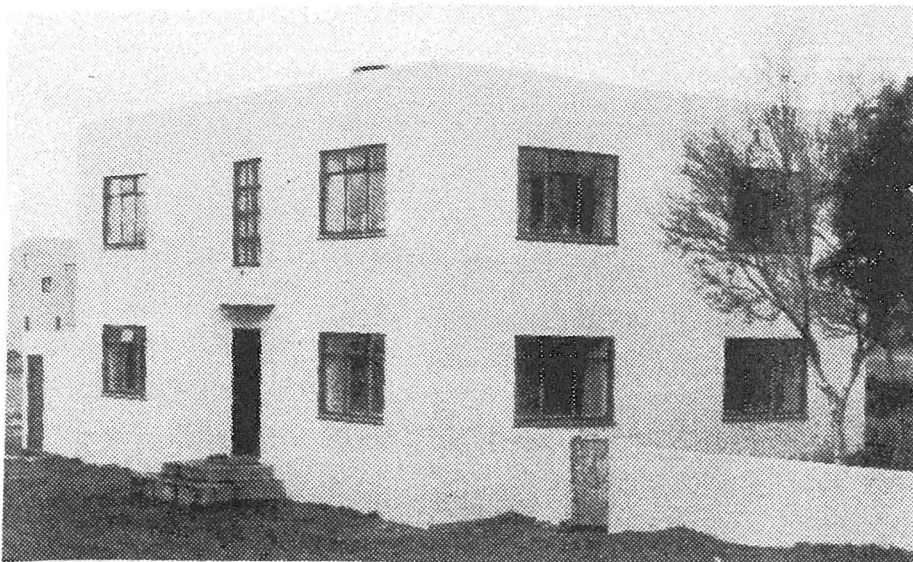
Kommentarer til noen av stemplene.

1. FAGURHÓLSMÝRI.

Fabrikken som laget B1a- og B2a-stemplene var forbausende flink til å stave de islandske stedsnavnene rett, men en sjelden gang gikk det galt, F.eks. her i Fagurhólsmýri. B2a-stempelet fra dette vesle posthuset, som fremdeles er åpent, fikk navnet FAGURHÓLMSMÝRI. Ikke så rart, synes jeg; det passer godt med en ekstra M inni dette navnet!

2. GARDUR THING A og GARDUR THING EIN.

Gardur er et vanlig stedsnavn på Ísland, og som normalt er; for å unngå forvekslinger får stempler av og til en forkortelse av sýsla- navnet med i stempelet: THING. Men her er heller ikke det nok. Begge disse GARDUR ligger i Sudur- Thingeyjarsýsla, og stemplene fikk derfor også med hvilken postafgreidsla BH hørte inn under. "A" for Akureyri og "EIN" for Einarssadir.

BH GARDUR THING EIN

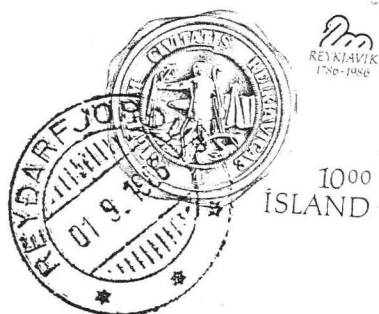
3. FROSTASTADIR/ SAURBÆR BORG/ SAURBÆR EYJAF./SPÓNSGERDI.

Disse 4 B2a- stemplene er totalt ukjente, og har neppe noen gang vært i bruk. Ingenting ville glede meg mer enn om jeg tok feil i dette!

4. VILLINGAHOLT/VILLINGAVATN.

Som regel er det nok med en liten del av stedsnavnet i et stempel for å avgjøre hvor det hører hjemme. Så ikke med disse (t)villingene: her må vi helt fram til siste del av stempelet for å skille dem fra hverandre. Ellers kan årstallet avgjøre; Villingaholt var åpen til 1958, mens Villingavatn stengt allerede 1945.

B2b.

Dato, måned og årstall med arabiske tall. Årstallet skrevet med alle 4 sifre. Loddrette, tynne streker i feltet mellom bro og ring.

Jeg har skrevet om B2b- stemplene i Rapport før, nr. 103 side 9. Her skal bare nevnes at Reykjavíklid og Undhóll er de eneste sjeldne, og at Reydarfjörður fremdeles bruker B2b. (forts)

Från Thomas Olsson i Vällingby har jag fått några kluriga frågor angående ett Färö-brev från krigsåren. Thomas undrar, för det första, vad stämpeln F inom oval ring betyder och är dessutom fundersam över varför brevet är försett med en dansk censurremsa och inte en tysk. Här kan förmodligen någon av våra danska vänner vara behjälplig med svar. Sekr.

AUKTION

Så var det dags för en liten skriftlig anbudsauktion igen!! Den här gången är det bättre, i huvudsak postfriska, serier från 40 – 50-talet som jag kan fresta med, samt en del tjänstemärken, vilka faktiskt inte är med på auktionerna så ofta. Utropspriserna är, "som alltid låga", ca- 20% av Facit-priserna och buden skall, "som vanligt", vara Leif Nilsson, Södersvik 9074, 761 94 Norrtälje tillhanda före den 1/4 1999. Som vanligt vid denna typ av auktioner inga påslag på slutpriset, så billigare kan du inte köpa din frimärken.

Sekr.

F. 42
xx
god. c.
200/50-

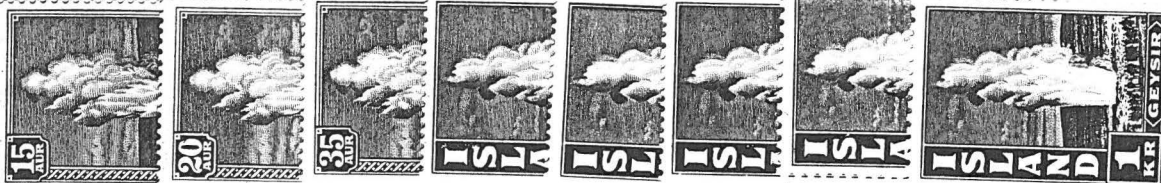
F. 43
xx
550/100-

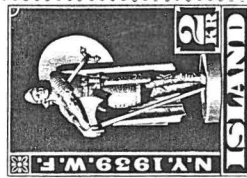
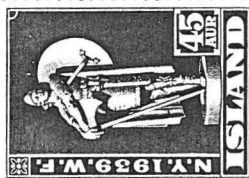
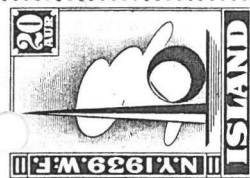
F. T.J.
46 x
god. c.
250/50-

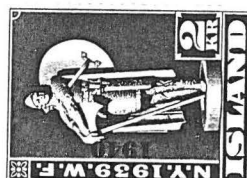
F. T.J.
7.6 xx
375/80-

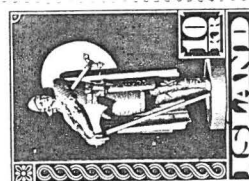
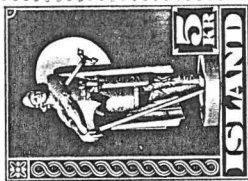
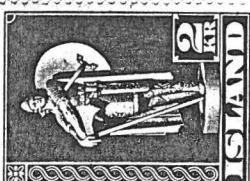
F. 227-
236 x
600/100-

F. 252-
255 xx
800/150

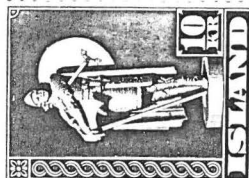
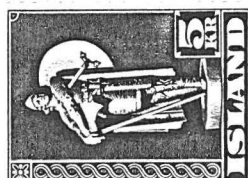
F. 256-58 xx
259 x
1150/225-

F. 260-
262 xx
700/150

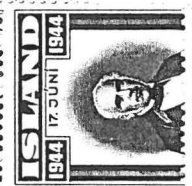
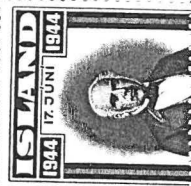
F. T.J.
16 xx
100/20-

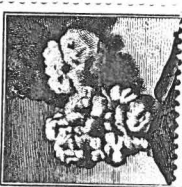
F. 263,
264. 280
xx
1200/250

F. T.J.
18.6 xx
230/50-

F. 266-
273 xx
800/150

F. 281-
287 xx
700/150-